

ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ ПЛАТФОРМНИХ БІЗНЕС-МОДЕЛЕЙ ПІДПРИЄМСТВ

Державний університет «Київський авіаційний інститут»

Анотація: У роботі досліджено особливості формування фінансової стійкості платформних бізнес-моделей підприємств у контексті розвитку цифрової економіки. Узагальнено сучасні наукові підходи до забезпечення стабільності фінансових потоків цифрових платформ та визначено ключові інструменти платформної оркестрації.

Ключові слова: платформна економіка, платформні бізнес-моделі, фінансова стійкість, соціально-економічні системи підприємств, цифрова трансформація.

Abstract: In article explores the peculiarities of ensuring the financial resilience of enterprise platform business models in the context of digital economy development. Contemporary scientific approaches to ensuring the stability of financial flows for digital platforms are generalized, and key instruments of platform orchestration are identified.

Key words: platform economy, platform business models, financial resilience, socio-economic systems of enterprises, digital transformation.

Поглиблення процесів цифрової трансформації економіки, інтенсивний розвиток мережевих форм організації бізнесу та масштабне поширення цифрових платформ зумовлюють структурну перебудову сучасних соціально-економічних систем підприємств. У цьому контексті платформні бізнес-моделі поступово перетворюються на домінуючий механізм створення та розподілу економічної цінності, оскільки забезпечують інтеграцію великої кількості економічних агентів у межах єдиного цифрового середовища взаємодії. Їх функціонування базується на ефекті мережевої взаємодії, масштабованості цифрової інфраструктури та використанні інтелектуальних інформаційних технологій, що формують нові механізми генерації доходів, оптимізації витрат і перерозподілу ресурсів. Разом із тим розширення платформної економіки супроводжується зростанням фінансових ризиків, пов'язаних із високою капіталомісткістю цифрової інфраструктури, залежністю від мережевих ефектів, нестабільністю монетизаційних моделей та значною волатильністю цифрових ринків. За таких умов забезпечення фінансової стійкості платформних бізнес-моделей підприємств набуває принципового значення, оскільки визначає здатність підприємств підтримувати стабільність фінансових потоків, ефективно масштабувати діяльність та забезпечувати довгострокову конкурентоспроможність у цифровій економіці.

Проблематика розвитку платформних бізнес-моделей та їх фінансової стабільності активно досліджується у працях зарубіжних і вітчизняних науковців. Значний внесок у формування концептуальних основ платформної економіки зроблено у роботах колективу авторів на чолі з Джеффри Паркером, які обґрунтували теоретичні засади функціонування багатосторонніх ринків та визначили ключові механізми створення вартості у платформних бізнес-моделях [1]. Авторами доведено, що фінансова результативність платформ безпосередньо залежить від масштабів мережевих ефектів, ефективності алгоритмів взаємодії учасників та здатності платформи підтримувати баланс між різними групами користувачів. Подальший розвиток цієї проблематики відображено у дослідженні Аннабель Говер, яка розглядає цифрові платформи як складні технологічні екосистеми, що поєднують інфраструктурні, інноваційні та економічні компоненти [2]. Авторка підкреслює, що довгострокова стійкість платформних моделей визначається не лише фінансовими показниками, а й ефективністю управління платформною архітектурою та екосистемними взаємодіями. Важливі аспекти інноваційної трансформації платформних бізнес-моделей досліджуються у працях [3, 4], де обґрунтовано необхідність адаптації традиційних моделей створення вартості до умов цифрових ринків. Зокрема, автори зазначають, що у платформній економіці фінансова стійкість формується на основі диверсифікації джерел

доходів, гнучкого управління цифровими сервісами та інтеграції партнерських мереж. Значний інтерес становлять також дослідження Девіда Еванса та Річарда Шмалензі, які присвячено аналізу економіки багатосторонніх платформ й доводять, що ефективність фінансових моделей платформ значною мірою визначається структурою транзакційних платежів, механізмами комісійної монетизації та використанням алгоритмічних систем управління даними [5]. Разом із тим аналіз сучасних наукових праць свідчить, що, незважаючи на значну увагу до феномену платформної економіки, питання формування системних механізмів забезпечення фінансової стійкості платформних бізнес-моделей підприємств залишається недостатньо дослідженим. Більшість робіт зосереджена переважно на стратегічних або технологічних аспектах розвитку платформ, тоді як фінансові інструменти підтримки їх стабільності, особливо в умовах трансформації діяльності підприємств, потребують подальшого наукового обґрунтування.

Сучасні підходи до забезпечення фінансової стійкості платформних бізнес-моделей ґрунтуються на інтеграції цифрових фінансових технологій, інструментів управління даними та механізмів платформної оркестрації. Практика функціонування глобальних цифрових платформ свідчить, що одним із ключових інструментів забезпечення стабільності фінансових потоків є використання цифрових платіжних інфраструктур, зокрема Stripe, PayPal, Adyen та Square, які забезпечують автоматизовану обробку транзакцій і формування стійких механізмів монетизації. Важливу роль у забезпеченні фінансової ефективності відіграють системи управління даними та аналітики, зокрема Google BigQuery, Amazon Web Services, Microsoft Azure та Snowflake, що дозволяють здійснювати прогнозування фінансових потоків, аналіз поведінки користувачів та оптимізацію бізнес-процесів. Іншим важливим напрямом підвищення фінансової стійкості платформних підприємств є використання інструментів фінтех та цифрового інвестування, зокрема краудфандингових платформ Kickstarter, Seedrs та Crowdcube, які забезпечують залучення альтернативних джерел фінансування для розвитку платформної інфраструктури. Крім того, все більшого поширення набувають технології блокчейн та смарт контрактів, що реалізуються на платформах Ethereum, Polygon та Hyperledger, які дозволяють підвищити прозорість фінансових операцій і знизити транзакційні витрати у платформних екосистемах [6, с.7]. З урахуванням зазначеного доцільним є формування багатоканальної системи монетизації цифрових платформ, що передбачає поєднання транзакційних комісій, підпискових моделей, реклами, аналітичних сервісів та платних API. Важливим напрямом також є інтеграція інструментів інтелектуальної аналітики та алгоритмів машинного навчання, які дозволяють прогнозувати фінансові результати, оптимізувати структуру доходів та підвищувати ефективність управління платформними ресурсами. Перспективним є розвиток партнерських цифрових екосистем, що передбачає інтеграцію підприємств із зовнішніми інноваційними платформами, такими як Shopify, Alibaba Cloud, Salesforce Platform або SAP Business Technology Platform, які забезпечують масштабування бізнес-моделей і розширення їх можливостей.

Важливим елементом забезпечення фінансової стійкості платформних бізнес-моделей виступає впровадження механізмів платформної оркестрації, що передбачає системне управління взаємодією учасників цифрової екосистеми та формування збалансованої архітектури створення і розподілу економічної цінності. У межах платформної економіки підприємство-власник платформи виконує функцію оркестратора, координуючи взаємодію різних груп стейкхолдерів — постачальників, споживачів, розробників програмних рішень, логістичних партнерів, фінансових інституцій та інформаційних сервісів. Саме ефективність такої координації визначає інтенсивність мережевих ефектів, швидкість масштабування платформи та стабільність фінансових потоків. Практична реалізація механізмів платформної оркестрації передбачає формування комплексної системи управлінських і технологічних інструментів. Насамперед йдеться про створення відкритої інтерфейсної архітектури платформи на основі API-інтеграції, що забезпечує підключення зовнішніх розробників та партнерських сервісів. Другим важливим напрямом є формування системи стимулювання інноваційної активності розробників і партнерів платформи. У світовій практиці такі механізми реалізуються через створення спеціалізованих екосистем, у межах яких підприємства надають доступ до

програмних інструментів розробки, аналітичних сервісів та хмарної інфраструктури. Використання середовищ GitHub, GitLab, Docker Hub або Kubernetes дозволяє забезпечити спільну розробку програмних продуктів і швидке впровадження інноваційних рішень. Паралельно застосовуються програми партнерської підтримки, що включають грантове фінансування, венчурні акселератори та інкубатори стартапів.

Для вітчизняних підприємств особливо перспективним є використання моделей відкритих платформ, що передбачають інтеграцію з міжнародними цифровими екосистемами. Зокрема, інтеграція з платформами електронної комерції Shopify, Amazon Marketplace, Alibaba Cloud або eBay дозволяє підприємствам розширювати ринки збуту та залучати нові групи користувачів. Водночас використання корпоративних платформних рішень, таких як SAP Business Technology Platform, Salesforce Platform, Oracle Cloud Platform або Microsoft Power Platform, створює можливості для інтеграції фінансових, логістичних та аналітичних процесів у межах єдиного цифрового середовища управління. Окрему роль у забезпеченні фінансової стійкості платформних бізнес-моделей відіграє використання цифрових фінансових інструментів, які забезпечують ефективне управління транзакційними потоками та зниження операційних витрат. Для цього доцільно інтегрувати платіжні шлюзи Stripe, PayPal, Adyen або Fondy, що дозволяють автоматизувати процеси приймання платежів, здійснювати мультивалютні транзакції та забезпечувати фінансову прозорість операцій. Крім того, впровадження систем аналітики великих даних, зокрема Google BigQuery, Tableau, Power BI або Snowflake, дає можливість здійснювати прогнозування попиту, аналізувати структуру доходів та оптимізувати фінансову модель платформи. З огляду на сучасні тенденції розвитку цифрової економіки доцільним також є використання технологій розподілених реєстрів і смартконтрактів. Платформи Ethereum, Hyperledger Fabric або Polygon можуть застосовуватися для автоматизації фінансових розрахунків між учасниками екосистеми, забезпечення прозорості транзакцій та зниження ризиків недобросовісної поведінки партнерів. Для вітчизняних підприємств це створює додаткові можливості підвищення довіри до платформної інфраструктури та залучення іноземних партнерів.

Таким чином, фінансова стійкість платформних бізнес-моделей підприємств формується на основі комплексної взаємодії технологічних, організаційних та фінансових факторів. Для вітчизняних підприємств впровадження платформних моделей організації бізнесу відкриває нові можливості для інтеграції у глобальні цифрові екосистеми, підвищення ефективності використання ресурсів та диверсифікації джерел доходів. Водночас забезпечення їх довгострокової фінансової стабільності потребує розвитку цифрової фінансової інфраструктури, впровадження сучасних аналітичних інструментів та формування партнерських платформних екосистем. Реалізація таких підходів сприятиме підвищенню конкурентоспроможності підприємств, посиленню їх інноваційного потенціалу та формуванню стійких соціально-економічних систем у контексті розвитку цифрової економіки. Саме комплексне застосування зазначених підходів дозволить створити стійкі мережеві ефекти, забезпечити стабільність фінансових потоків та підвищити адаптивність підприємств до динамічних змін цифрового економічного середовища. У стратегічній перспективі це сприятиме формуванню конкурентоспроможних платформних бізнес-моделей вітчизняних підприємств та їх інтеграції у глобальні цифрові екосистеми.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Parker G., Marshall W. van Alstyne, Sangeet Paul Choudhary Platform revolution. How networked markets are transforming the economy and how to make them work for you. *Studia Medioznawcze*. 2020, 1. DOI: 139-144. 10.33077/uw.24511617.ms.2017.68.418.
2. Gawer A. Bridging differing perspectives on technological platforms: Toward an integrative framework. *Research Policy*. 2014. Volume 43. Issue 7. 1239-1249. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.respol.2014.03.006>.
3. Kashchena N., Nesterenko I. Digitalization of environmental safety management as a tool for ensuring sustainable development. Integration vectors of sustainable development: economic, social and technological aspects: collective monograph. The

University of Technology in Katowice Press, 2023. P. 109–122.
URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/27313>

4. Cennamo C. Competing in digital markets: A platform-based perspective. *Academy of Management Perspectives*, 2021. 35(2), 265–291. DOI: <https://doi.org/10.5465/amp.2016.0048>

5. Evans D. S., Schmalensee R. The New Economics of Multi-Sided Platforms: A Guide to the Vocabulary. *SSRN Electronic Journal*. 2016. DOI: [10.2139/ssrn.2793021](https://doi.org/10.2139/ssrn.2793021)

6. Nesterenko I, Kashchena N, Chmil H, Nesterenko O, Kovalevska N () Devising a methodological approach to identifying the economic potential of production costs for eco-innovative products. *East Eur J Enterp Technol*. 2024. 3(13(129)): 6–15. DOI: <https://doi.org/10.15587/1729-4061.2024.304805>

Нестеренко Ірина Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент, докторант Державний університет «Київський авіаційний інститут», Київ, e-mail: irinaOnesterenko@gmail.com

Nesterenko Iryna V., candidate of economics, Associate Professor, Doctoral Student, Kyiv State University "Kyiv Aviation Institute", Kyiv, e-mail: irinaOnesterenko@gmail.com

